

מסורת הש"ס

הכל הייבין פרק ראשון חגיגה

ט.

עין משפט
נר מצוה

גג א מיי פיה מהלכת
מניגה לכה ד יו
גב ב מיי סס הלכה ו
גה ג מיי סס הלכה ו
גד ד מיי סס הלכה ו
ו פ"ד הלכה ה
גה ה מיי סס פ"ד הלכה
ה:

תורה אור השלם

1. מעות לא יוכל לתקן
והסור לא יוכל
להקנות: יחזיק אטו
2. ישעיהו יחזיק האבל
מצות וביום השביעי
עצרת לין אלהך לא
תעשה מלאכה.
דברים טו ח
3. ותנתם אחו וכו' לין
שבעת ימים תחוגו חקת
עולם לדרישוקם בחדש
השביעי תחגו אתו:
ויקרא כג א

מוסף רש"י

והוליד ממנה ממור.
עני נלי ומכר לו וכן
שמואל קים ויבוח כב.
אם כן למה נאמר
שבעת לתשלומין. והא
הדן לגג המלח שפיר
הוא כפטי ימים ויפסדו ו.
נשוא ביום מביא
בבילה אינו מביא. נשוא
ניר ביום ח'. שאלו לקרן
מזל ב' קרנות. כלל ח'
אינו מביא. לפיכך קרן
טומאה אירכאם היא. דלילה
מתימר וכן ויבוחו ח'.

רבינו תנאל (המשך)

אוחו כלומר יום ראשון
אחר חוגג ואי אחר חוגג
כל ו'. א"כ לפי נאמר
שבעת ה' תשלומין.
לזה. פירוש ר' יוחנן סבר
מי שנתחייב לתמינה ביום
הראשון ולא תנ שפסל
כל שאר ימות החג ואם
לא נתחייב בראשון כיון
שהיה חולה וכיוצא בו
שיאנו מתחייב בחגיגה
א"כ ר' דאמח בשיני פטור
הוא ור' אושעיא סבר
כיון דאמח בשיני חייב
לשלם בשאר הימים חייב
לא ימות החג תשלומין
הן זה לזה. א"כ ר' דאשון
חייג ביום ראשון
ותפשט בשיני איכא
בגיהוה. ר' יוחנן סבר
פטור כיון דלא חוי
בראשון לא חוי בשני. ור'
אושעיא סבר לו אלא יאכן
זה שחלפו לו חקין ור'
יוחנן כשנטמא בבילה
להעמידה בזב ונתייחס הן
למבין. ויסקינן מי א"ר
יוחנן הכי והאמר חזקיה
נטמא ביום מביא. פי'
ניר שנטמא טומאת מת
ועור נשוא ביום שמיני
לנומאחו
טומאת מת אחרת מביא
ב' קרנות נשוא בבילה
אינו מביא. ר' יוחנן סבר
אף בבילה נמי מביא והאי
ניר בבילה שמיני שלו לא
חוי לאחיו קרבן וקארי
יוחנן חייב להביא קרבן
אחר בתלמוד ח' ימים
לטהרות. ואע"פ שלא
נתייחס בעת טומאה. ופירק ר' רימיה שאני טומאה הואיל ואיח לה תשלומין בפסח שני פירוש הלא מי שנטמא לילי
י"ד בטיסן או קטידס לכן לא נתייחס עדיין להקריב בפסח בעת טומאה ואע"פ כ' נתייחס בוארו פסח להשלימה ב"ר
ב"ר כפסח שני כן זה הגורז וזה שאמרנו דמייני בניור מופרש בכירותו פ' ארבעה מחסורי כפסח בכורא ויניר שנטמא
טומאת הרבה. ואוקימנא תהם לר' יוסי ב"ר יהודה. ודלא כר' דהניא יקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו
דברי רבי ר' יוסי כ"ר אומר ביום גלגלתו. דאי ר' לא משתתח ליה ניר שנטמא טומאת הרבה להיפטר בקרבן אחר
ופירש הכי תהם כיון דאי ר' נתייר טהרה עד שמיני לא חיילא עליה אי נשטמא בשביעי וזוהו נשטמא בשביעי אחר כולה
טומאה אירכאם היא ולית הכא טומאה הרבה. דאי נשטמא בשמיני שלו וזוהו נשטמא בשמיני אחר וזוהו נשטמא בשמיני

זהו הבא על הערוך דטפי בושמו ניכר שהממור נראה לעולם אבל
שאר ענינות וזלח יונוגן אין ערוי לפעו:
נאמר עצרת בפסח. וזכורנו למי ליף לה ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל
נאמר חמשה עשר בפסח ונאמר חמשה עשר בתג מה

להלן וי"ט אחרון תשלומין לראשון
אף כל ק"ט אחרון תשלומין לראשון
וזו ליכא למיפדך כפרין בש"ס שלנו
דהא גזרה שוה גמורה (י) דילפינן
מינה נכוסה כפ' הישן (דף סו.) ועוד
יהודה נר ספרה נשם רבי אושעיא
דריש התם ותמוסם אוחו חג לה'
שבעת ימים ופי שבעה הם והלל
שמנה הם אלל יא שנת (מהס) הרי
ו' ר' יוסי עני ופי מאלן למדנו שאין
חגיגה דוחה שבת והלא ממקום אחר
המיו רבי יוחנן אחוי דרנן ספרה
והמניא אף בפסח כן עמדה לא מן
שנת הרי (ששה) הגע עלמך שחל
י"ט ראשון ואחרון בשנת (אל מהס)
שני ימים) הרי כאן ששה אלא יהודה
נר ספרה נשם ר' אושעיא ותמוסם
אוחו חג לה' שבעת ימים (ו) לא מהס
שנת שכנר למדנו שאין חגיגה דוחה
שנת ומה מ"ל תמורה לרבות יו"ט
האחרון לתשלומין לראשון וכל אותן
דרשות אינן נכאן אף בפרק אלי
דברים (פסחים דף ע.) מייתי לה הדיא
דיהודה ספרה ופירך עלה הדיא דחל
יו"ט הראשון והאחרון בשנת הרי כאן
ששה ולא מייתי תמורה:
תשלומין זה א"ה. והדיא
דלקמן (דף ק.)

דילפינן תשלומין לחג השבועות מחג
המולות כל ו' לא מסתבר למימר
תשלומין זה לזה כיון דחול גמור הוא:
בין ד"א חוי בראשון חו י"א חוי
בשני. וז"ע אס היה פטוט
בראשון ותגר בשני מי אמרינן כיון
דחייבא עליה רמיא בראשון לא חוי
פקע מיניה אע"ג דהשתא לא חוי
ולו לגמא כיון (ו) דתשלומין זה לזה לר'
אושעיא לאו מיחייב ומיהו כיון
דהשתא לאו נר חייבא הוא לא מלי
מייתי ליה הואיל ואינו צביאה לא
הוי צבאה:
נשוא ביום מביא. גבי ניר
שנטמא קאי דע"כ לא פליגי
רבי ור' יוסי נר יהודה (ניר דף יח.)
(י) בנטמא בשמיני שכן יא לא שמיני
הלאים להביא קרבן אלל לילי לעליה
דלא חוי לקרבן לא ורכי יוסי נר
יהודה דנקט נטמא בשביעי לאו משום
הנחת קרבן הוא אלל דמשיב ליה
כמה טומאות בשביעי:
שאני טומאה הואיל ויש לה
תשלומין בפסח שני. היה
קשה למורי א"כ סבירא ליה לר' יוחנן

נטמא ביום ראשון וחוי בשני מייתי חגיגה אס כן לימא לעיל ריש מביילתין
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שי
נטמא ביום ראשון ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שני
נטמא ביום ראשון ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שני

נתייחס בעת טומאה. ופירק ר' רימיה שאני טומאה הואיל ואיח לה תשלומין בפסח שני פירוש הלא מי שנטמא לילי
י"ד בטיסן או קטידס לכן לא נתייחס עדיין להקריב בפסח בעת טומאה ואע"פ כ' נתייחס בוארו פסח להשלימה ב"ר
ב"ר כפסח שני כן זה הגורז וזה שאמרנו דמייני בניור מופרש בכירותו פ' ארבעה מחסורי כפסח בכורא ויניר שנטמא
טומאת הרבה. ואוקימנא תהם לר' יוסי ב"ר יהודה. ודלא כר' דהניא יקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו
דברי רבי ר' יוסי כ"ר אומר ביום גלגלתו. דאי ר' לא משתתח ליה ניר שנטמא טומאת הרבה להיפטר בקרבן אחר
ופירש הכי תהם כיון דאי ר' נתייר טהרה עד שמיני לא חיילא עליה אי נשטמא בשביעי וזוהו נשטמא בשביעי אחר כולה
טומאה אירכאם היא ולית הכא טומאה הרבה. דאי נשטמא בשמיני שלו וזוהו נשטמא בשמיני אחר וזוהו נשטמא בשמיני

לא שנו. הא דמניא לקמן אוחו אתה חוגג ולא יומר אלל שלא גמר
היום: אלל גמר היום. ולא היה לו שהות להקריב כל חגיגות
שהפריש: ברתני' מי שלא חג. שלא הביא חגיגתו ביום הראשון
של חג: וי"ט האחרון של חג. חוגג שמיני עצרת ואע"ג דרגל כפני
עמנו הוא הוי תשלומין לראשון: והוליד
ממור. שהביא ספולין עיטראל ויהא
זכרון (ה) לפיכך אין עינומי נמחקין
במסכה: יכול להחזיר. דמי גניבמו
וגולמו לבעלים: ויסקן. ויהא מתוקן
מן המטא: מטווס. מקולקל:
גב' מהני מילי. ד"ט האחרון של
חג הנסאות תשלומין לקרבנות המג
ליחידים: עזרה כשביעי של פסח.
בפרשת כל הכבוד ששת ימים תאלל
מלות וזיוס השביעי עצרת (דברים טו):
מה לשביעי של פסח. תשלומין
לראשון שהרי אינו חלוק משלפניו.
שמיני עצרת חלוק משלפניו לענין
פזיר קש"י: מופנה. וזריכה גזירה
שזה ו' שמה מופנה דמו לא פריקין
למיה מדי דכל גזירה שוה מופנה
עלמין ואין משיבין: לא"י. בלמח:
הא כפיס לא טעשה מלאכה. בההוא
קרא גופיה וזיוס השביעי עצרת
ל' להלן לא טעשה מלאכה: ופנה
מיי' לא מנכא. משום דר' יוחנן
דגמר לה כדאמרין לעיל אמורה הוא
נקט הכא האי לישנא: כל שבעה.
כל יוס ויוס: כחדש השביעי. כל
יומ ההג האמור כחדש השביעי:
יכול יא חוגג והולך כל המדש.
אחיה יוס שירצה לתשלומי החג אס
לא הקריב בתג: פ"ל אוסו. כפייה
דקרא מרי אוחו כמיני ביה: מאי
תשלומין. ילדן חוי יוס (ו) כון
תשלומין לראשון. שברי יוס אחד
עשה הכתוב עיקר ככולן דכתיב אוחו
ושלאחריו עשה תשלומין לו: כון
תשלומין זה לזה. אין לך יוס כהס
שאין חובתו תליה בו בעלמו למי
עלן חובתו בימים שלפניו (ו) יוס ראשון
שהוא נראה להביא עיקר לדידה
וימיו שלאחריו תשלומין לו: חייגר.
אינו ראי ליראות כדאמרין במתני' (י):
נטמא ביום. כדברותו (דף טו.) מן
נער מביא קרבן אחד על טומאות
הרבה ואמר חזקיה נטמא ביום ח'
שהוא ראו להביא קרבנות ולהתחיל
מנין נזירותו וימים שמנה קודם
טומאה צלנין כמו שגל' וזיוס השמיני
יבא שמי מוריס או שני בני וגו' והזיר
לה' כי ימי נזרו וגו' והימים הראשונים
יפלו כי טמא נזרו (נמנדר ו): מביא.
קרבן על הטומאה השנית שכנר
נתחייב בקרבן הטומאה והתחילה
שניה והכי ו' טומאה אחרת. אלל
נטמא בליל שמיני אינו מביא אלל

קרבן אחד דכיון דלא יא טומאה הראשונה לשעה שהיא ראויה להביא
עליה קרבן לא נתייחס בקרבן הראשון ואין לו תשלומין: ורבי יוחנן
אמר. הואיל ועבל לטומאתו ראשונה והעריב שמש נתייחס בקרבן
ואף על פי שאין לילה ראו לקרבן. אלמא אף על גב דלא ראו
לקרבן יש לו תשלומין: שאני טומאה. קרבן הנדמה משני הטומאה ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שי
נטמא ביום ראשון ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שני
נטמא ביום ראשון ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שני

קרבן אחד דכיון דלא יא טומאה הראשונה לשעה שהיא ראויה להביא
עליה קרבן לא נתייחס בקרבן הראשון ואין לו תשלומין: ורבי יוחנן
אמר. הואיל ועבל לטומאתו ראשונה והעריב שמש נתייחס בקרבן
ואף על פי שאין לילה ראו לקרבן. אלמא אף על גב דלא ראו
לקרבן יש לו תשלומין: שאני טומאה. קרבן הנדמה משני הטומאה ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שי
נטמא ביום ראשון ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שני
נטמא ביום ראשון ופליקן יש לו תשלומין ואף על גב דלא נראה להביא: הואיל
לאחיי פסח בראשון ונטהר בשני יש לומר דאין הכי נמי אלל משום
דלרבי טמא דכנסתין לא מלי למימר הכי נקט מילתא דשוו למריהו:
שני

הנהרות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה והוליד
תמר ופי זכרון לענוני
לפיכך: (ג) ד"ה מה
תשלומין כפי כן תשלומין
הפ"ד דאח"כ הפ"ד דה"ה
ומאן דאמר תשלומין
לראשון דריש מאורו
דראשון ותמוסם אוחו
ומ"ד תשלומין זה לזה
דריש מאורו דסיפיה
שבעת ימים תחוגו
אוחו כלומר תאי אוחו
נטל בשבעה דכולן
ראויין לו ע"כ הפ"ד:
(ג) ר"ה כיון תשלומין זה
ומי כיוס שלפניו דיום
ראשון ופי' תשלומין זה
לזה הפ"ד: (ד) ר"ה מאי
הדיא עס ד"ה הואיל ויש
לה תשלומין כון אלל
נטמא כפסח אחר
מביא כפסח שני:
(ה) תוב' ד"ה תלמי ופי'
מורה הוא דילפינן ופי'
אלל אצ שנת מסה הרי ו':
(ו) בא"ד חג לה' שבעת
ימים כפי ו' והלא ח'
הם אלל לא מן שנת
(ז) ר"ה כיון ופי' דהשתא
לא חוי ולו דלמא כון
להדיא לאו בר חיובא
הוא לא מצי מייתי ליה
הואיל ואינו מביא לא
חוי בהבאה ומיהו
לרבי אושעיא כיון
דיתשלומין זה לזה לא
מתחייב ספיר וז"ל:
(ח) ר"ה נשוא ופי'
דכנסתין בשמיני מביא
על פי שבעה טומאה
והי' כמה טומאות בשביעי:

רבינו תנאל

רבינו יוחנן הפריש
עשר בהמות לחגיגתו
הקריב חמש ביום טוב
ראשון וזוהו מקריב חמש
ביומי האחרון. קשיין
אחריי דלא לאי ש"ס
כאן כפסח כאן כפסח
ש"ס אמר נמי שמינה
לא יוחנן ד' לא שנו כיון
שפסק שוב אינו מקריב
אלא שלא גמר היום
ראשון מולא אוקריב
שיווי שירונה לזמן אחר
ונשני כיון נדרים
נדבות. אבל גמר היום
חזרו ומקריב: בתני' מי
שלא חגג ביומי הראשון
חוגג והולך את כל הרגל
כולו ויריש האחרון
וגמירין ויריש לתשלומין
מרכיב בתג ותמוסם
אוחו תג לה' שבעת ימים
כשנה חקת עולם וכתוב
בתג המצות ובתג
ששירות ובתג הסוכי
אשכחא דאוקריב לזו
כולהו להדרי. תתנת הני
יוס שמיני של חג מנא
ליה. א"ר יוחנן גמרין ליה בג"ש נאמר עזרת בשביעי של חג. מה שביעי של פסח
יש לו תשלומין אף עזרת רג' יש לו תשלומין ואמרינן האי עזרת צריך להיות מופנה ומפורש כפי' בזה פרק הספלה
שצריך להיות מופנה כ"ר שחזין מסנן זה הרין שכל ג"ש שהיא מופנה בשני עדיין למירין ואין משיבין. ואפי' שיש לה
שרא אין משיבין. ואם אינה ו' העצרת כותבה בה מופנה. איכא למפדך מה לשביעי של פסח שכן אין חלוק מלפניו פי'
כולן שבעת ימי הפסח קרבן אחר לכולן. קרבן של יום ראשון הוא קרבן לכל הימים. אבל שפנת ימי החג. יום הראשון
י"ג ימים. ויום שמיני י"ג ימים הולכין ומתעטין וביום השמיני מן אחר הגה חלוקים הן זה מזה. ואמרין לאי אפניו
מופנה כ"ר. ותנא מייתי ליה מהכא ותמוסם אוחו חג לה' שבעת ימים וגו' יכול יהא חוגג והולך כל שבעה תיל אוחו.

א) רחל דחסי כון יג"ל שבעת לתשלומין מלי תשלומין ר"י אחר תשלומין לראשון ויריש אחר תשלומין זה לזה ופי'. כו אינו חוי וז"ל סבר דחייב נקט ויסקינן מי אחר רבי הכי ויחזק חזקיה נטמא ביום מביא. לא יאכן ופי' ונתייחס לה לכן אלל פירוש ניר שנטמא ופי'.